

Ολύμπιος Παπαδημητρίου

Πρόεδρος του ΣΦΕΕ και
 Γενικός Διευθυντής της
 Novo Nordisk Ελλάς

Όλοι όσοι δουλεύουμε στον κλάδο του φαρμάκου, δουλεύουμε προς έναν κοινό στόχο: τη διασφάλιση της πρόσβασης των ασθενών στις απαραίτητες για τη ζωή τους θεραπείες και παράλληλα τη βιωσιμότητα του συστήματος υγείας.

Αποσκοπούμε, λοιπόν, στο να θεωρείται ο κλάδος του φαρμάκου μέρος της λύσης και όχι το πρόβλημα. Βασική μας προτεραιότητα και στόχος είναι να καταφέρουμε να βάλουμε τον κλάδο σε ένα πλαίσιο σταθερότητας και προβλεψιμότητας που θα επιτρέψει πιο ξεκάθαρο προγραμματισμό για το μέλλον και αύξηση των επενδύσεων.

Αυτό βέβαια μπορεί να γίνει μόνο σε συνεργασία με την Πολιτεία, από την οποία διεκδικούμε ένα νέο μείγμα πολιτικής για το φάρμακο που θα περιλαμβάνει: 1) διασφάλιση των απαιτούμενων πόρων για την κάλυψη υπαρκτών και τεκμηριωμένων αναγκών, 2) δομικές μεταρρυθμίσεις για τον έλεγχο της κατανάλωσης φαρμάκου, 3) προβλεψιμότητα και σταθερότητα στην αγορά.

Όλα τα παραπάνω θα αρχίσουν να υλοποιούνται, αν η Πολιτεία εισάγει την αρχή της συνυπευθυνότητας στον καταλογισμό των αυτόματων επιστροφών (clawback), ορίζοντας ένα σταθερό όριο για το clawback ή ένα στόχο μείωσής του. Αποτελεί επίσης διαχρονική πρότασή μας η υπογραφή ενός μνημονίου συνεργασίας μεταξύ φαρμακοβιομηχανίας και κυβέρνησης, όπως μας δείχνει το παράδειγμα της Πορτογαλίας, ώστε να θεσμοθετηθεί επίσημα το πλαίσιο συνεργασίας μας.

Το φάρμακο είναι δομικό στοιχείο ενός σύγχρονου δημόσιου συστήματος υγείας και γι' αυτό θα πρέπει να αντιμετωπίζεται από την Πολιτεία ως επένδυση και όχι ως κόστος. Αν τηρηθούν αυτές οι βασικές αρχές, αυτός ο κατ' εξοχήν αναπτυξιακός και εξωστρεφής κλάδος θα ξεδιπλώσει το τεράστιο δυναμικό του.

2010-2019: Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ΚΑΤΑ 60%

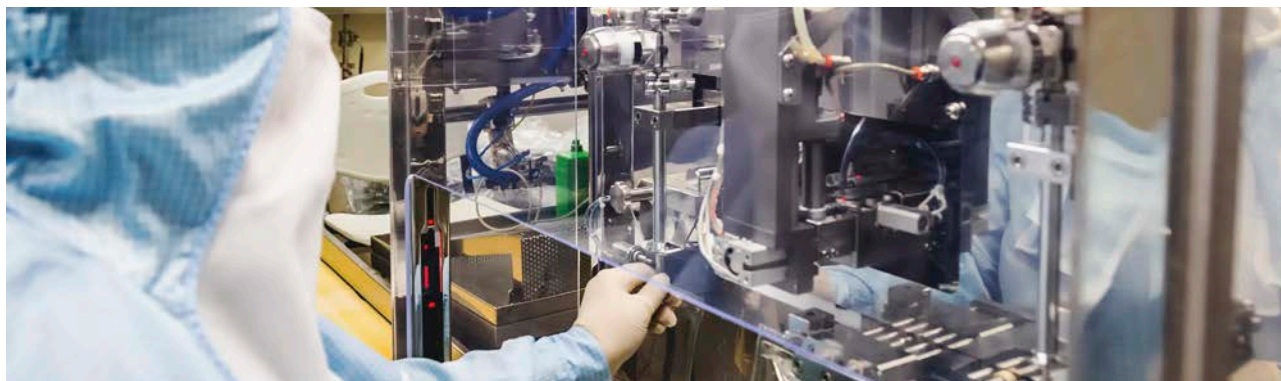
Αν θέλει κανείς να αναφερθεί στα κύρια σημεία αυτής της χρονικής διαδρομής, θα έλεγε ότι σηματοδοτείται από τη βαθιά οικονομική κρίση, τα μνημόνια και τα διαρθρωτικά μέτρα, μέσα σε κλίμα αβεβαιότητας αλλά και ασάφειας. Η πρόσβαση των ασθενών στα φάρμακα αλλάζει, γίνεται πολύπλοκη, ενώ συχνά οι ασθενείς επιβαρύνονται με ίδια κόστη. Στα θετικά θα πρέπει να συνηγορηθεί ότι η αγορά προσπαθεί να αυτορυθμιστεί, ενώ εμπλέκονται και οι Σύλλογοι Ασθενών στη λήψη αποφάσεων.

Ειδικότερα, όπως επισημαίνει ο πρόεδρος του ΣΦΕΕ, **Ολύμπιος Παπαδημητρίου**, από το 2010 και μετά, η οικονομία της Ελλάδας γνώρισε μια πρωτοφανή συρρίκνωση που εκφράστηκε με μια μείωση του ΑΕΠ που άγγιξε το 35%. Η δημόσια φαρμακευτική δαπάνη βρίσκεται για τέταρτη συνεχή χρονιά στα 1,945 δισ. ευρώ για τον ΕΟΠΥΥ και μειώνεται σταδιακά τα τελευταία χρόνια για το νοσοκομειακό φάρμακο, καταλήγοντας στα 550 εκατ. ευρώ το 2018. Η δημόσια φαρμακευτική δαπάνη στην Ελλάδα μειώθηκε κατά 60% κατά την περίοδο 2009-2017. «Οι υπερβολές της περιόδου μέχρι το 2009 αντιμετωπίστηκαν με υπερβολές προς το άλλο άκρο. Το μεγαλύτερο μέρος αυτών σχετιζόταν με αλλαγές στη φαρμακευτική πολιτική μέσω της μείωσης των τιμών φαρμακευτικών προϊόντων, αλλαγών στην πολιτική αποζημίωσης και στην εισαγωγή μηχανισμών επιστροφής χρημάτων, όπως το clawback και το rebate.

Οι διοικούντες επαναπαύτηκαν στα μέτρα οικονομικού χαρακτήρα που εξασφάλιζαν την τήρηση των προϋπολογισμών και έκαναν πολύ λίγα πράγματα για την υλοποίηση δομικών μεταρρυθμίσεων, που θα μπορούσαν να συμβάλλουν ουσιαστικά στον έλεγχο της φαρμακευτικής δαπάνης και στη βιωσιμότητα των διάφορων εταιριών που στηρίζουν το σύστημα. Μια μεγάλη ευκαιρία για το σύστημα υγείας πήγε χαμένη», σημειώνει χαρακτηριστικά ο κ. Παπαδημητρίου.

Clawback μέχρι το 2022 παρά την αύξηση του ΑΕΠ

Παρά το γεγονός ότι οι εκτιμήσεις του οικονομικού επιτελείου αναφέρουν ρυθμούς ανάπτυξης άνω του 2% ετησίως για την επόμενη διετία και την αύξηση του ΑΕΠ στα 200 δισ. ευρώ για πρώτη φορά μετά το 2012, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για μείωση ▶

Σπύρος Φιλιώτης

Αντιπρόεδρος και Υπεύθυνος Κλινικής Έρευνας ΣΦΕΕ, ταμίας Δ.Σ. ΡΙΦ και Αντιπρόεδρος και Γενικός Διευθυντής της Φαρμασερβ-Λίλλυ

Ο κλάδος του φαρμάκου τα τελευταία 30 χρόνια έχει προσφέρει πολλά στον Έλληνα ασθενή αλλά και στην οικονομία της χώρας μας. Σε όλη αυτήν τη μέχρι τώρα πορεία υπήρξαν καλά και κακά να θυμηθούμε. Ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα την τελευταία 30ετία είναι η σχετικά καλή πρόσβαση των ασθενών σε υψηλής ποιότητας φάρμακα. Θα μπορούσε βέβαια να είναι καλύτερη, αν η κυβέρνηση επέλεγε να επενδύσει κατάλληλους πόρους στο πιο σημαντικό εργαλείο για την υγεία του πληθυσμού: το φάρμακο.

Δυστυχώς, μέσα στην ίδια 30ετία έχουν αποσυρθεί πολλά καλά φάρμακα λόγω της διαχρονικά λανθασμένης τιμολογιακής πολιτικής (συμπεριλαμβανομένων του rebate και clawback). Σίγουρο είναι ότι μια πιο σωστή τιμολογιακή πολιτική θα συνέβαλε σε ένα πιο υγιές περιβάλλον για τη φαρμακευτική βιομηχανία. Μια από τις σημαντικότερες παραγωγικές επενδύσεις της φαρμακοβιομηχανίας είναι οι κλινικές έρευνες. Υπάρχει προοπτική εξέλιξης αλλά δυστυχώς δεν έχει καρποφορήσει ακόμα, διότι δεν εξελισσόμαστε τόσο γρήγορα όσο οι άλλες χώρες που μας ανταγωνίζονται για τις ίδιες επενδύσεις. Είναι σημαντικό να αναφερθούμε και στο επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολεί ο κλάδος μας, το οποίο είναι πολύ υψηλό με άρτια καταρτισμένους επιστήμονες που μπορούν να προσφέρουν πολλά με τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους.

Νίκος Χατζνικολάου

Επικεφαλής του τομέα Ογκολογίας της PFIZER για τις Ελλάδα, Κύπρο, Μάλτα, μέλος ΔΣ της εταιρείας

Η επαγγελματική μου σταδιοδρομία στην Pfizer Hellas ξεκίνησε το 1987. Στα 32 χρόνια είχα την ευκαιρία να ζήσω από κοντά σημαντικότερες εξελίξεις στην έρευνα και ανάπτυξη νέων φαρμακευτικών παρεμβάσεων που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της υγείας και στο προσδόκιμο ζωής των Ελλήνων ασθενών. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο καρκίνος. Τα τελευταία χρόνια η κατανόηση που έχουμε για τον καρκίνο έχει αλλάξει ριζικά. Από την απλουστευμένη προσέγγιση της ομοιόμορφης νόσου, έχουμε περάσει σε αυτή της σύνθετης ομάδας νόσων ποικίλης προέλευσης, διαφορετικών γενετικών χαρακτηριστικών και ξεχωριστής κλινικής εικόνας.

Η πρόοδος στη μοριακή βιολογία και η αποκωδικοποίηση του ανθρώπινου γονιδιώματος άλλαξαν τον τρόπο που σχεδιάζουμε τα φάρμακα. Οι πρόοδοι που σημειώθηκαν στην αντικαρκινική έρευνα απέδωσαν ανεκτίμητες θεραπείες, που αυξάνουν τόσο την ποιότητα όσο και τη διάρκεια ζωής των ασθενών. Η Pfizer έχει πρωτοστατήσει στην έρευνα και ανάπτυξη νέων καινοτόμων θεραπειών. Στόχος μας διαχρονικά είναι κανένας ασθενής να μη στερείται τις καινοτόμες θεραπευτικές επιλογές που μπορεί να προσφέρει η επιστημονική έρευνα. Αυτή είναι η κυρίαρχη εταιρική μας φιλοσοφία τώρα και στο μέλλον. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι απαιτούνται πολιτικές φαρμάκου που αναγνωρίζουν και ενθαρρύνουν το μοναδικό ρόλο που διαδραματίζει η φαρμακευτική καινοτομία στη βελτίωση της ζωής των ασθενών.

ή σταθεροποίηση των υποχρεωτικών επιστροφών. Το clawback, που εισήχθη ως προσωρινός μηχανισμός και στο πλαίσιο αυτό κρίθηκε ως συνταγματικό από το Συμβούλιο της Επικρατείας, θα συνεχίσει να εφαρμόζεται έως το 2022.

«Θα μπορέσει το σύστημα να σταθεί όρθιο μετά το 2022, χωρίς clawback;», διερωτάται ο Ολύμπιος Παπαδημητρίου για να προσθέσει πως η απάντηση είναι αυταπόδεικτη, αν αναλογιστεί κανείς το δημογραφικό αλλά και τον δείκτη εξάρτησης (σ.σ. μετράει τη δυνατότητα ανάπτυξης μιας χώρας, με κριτήριο τον πληθυσμό και τον αριθμό των εργαζομένων της) που για την Ελλάδα το 2018 ήταν στο 53%, δηλαδή για κάθε 2 άτομα ενεργού πληθυσμού αντιστοιχεί 1 άτομο ανενεργού πληθυσμού. «Είναι γεγονός πως χάσαμε μια μοναδική ευκαιρία για τη διαρθρωτική ανασυγκρότηση του χώρου του φαρμάκου και τη διαμόρφωση ενός προβλέψιμου και βιώσιμου περιβάλλοντος, από την άλλη πλευρά το μέλλον δεν διαγράφεται ευεπίμονο, καθώς ο μισός πληθυσμός στην Ελλάδα συντηρείται από τον υπόλοιπο και η αναλογία αυτή εμφανίζει αυξητικές τάσεις, προμηνύοντας επιδείνωση και εντονότερες πιέσεις στα ασφαλιστικά συστήματα». Μία πίεση που η εμπειρία έχει δείξει πως μετακυλιέται σε πρόσθετη φορολόγηση.

Το ταξίδι ήταν και παραμένει συναρπαστικό

«Σήμερα μπορεί να μην υπάρχουν πλέον κολοσσιαίες φαρμακευτικές εταιρείες, όπως η Welcome, η Squibb, η Ciba και η Geigy. Όμως οι συγχωνεύσεις γέννησαν καινούργιες, όπως η BMS, η Novartis, και η Abbvie», σημειώνει ο Νίκος Κόλμαν, προσθέτοντας πως οι όροι κλειδιά που θα μας απασχολήσουν τα επόμενα χρόνια θα είναι: pharmacogenomics και information technology. Στο μεταξύ, όλοι ομολογούν πως είναι εμφανής η επίδραση της οικονομικής κρίσης στη στελέχωση των εταιρειών αλλά και τις πιθανές αποσύρσεις και συρρικνώσεις στην αγορά. Ταυτόχρονα, όλοι παρατηρούν τις προσπάθειες συνεργασίας μεταξύ εταιρειών για την καλύτερη εκμετάλλευση της συνέργειας στην προώθηση των φαρμάκων, αλλά και μια τάση για διαφοροποίηση της δράσης τους με κατεύθυνση προς τα ΜΗΣΥΦΑ και τα Συμπληρώματα Διατροφής.